

**Teol 4901, Fordypningsoppgave i teologi,
Universitet i Oslo, Det teologiske fakultet
av Katja Eidesen**

Veileder: Rolv Nøtvik Jakobsen

Høsten 2018

Problemstilling:

Harry Potter bøkene er inspirert av Bibelen, hvilke bibeltekster har J.K. Rowling brukt som inspirasjon? Hvordan kan bøkene brukes i Den norske kirke?

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning	s. 4
1.2 Metode	s. 5
1.3 Problemstilling	s. 6
1.4 J.K. Rowling	s. 6
1.5 Rowling og hennes forhold til bibel	s. 7
1.6. Debatt om bøkene og kristendommen	s. 8
2. Harry Potter bøkene og analyse	s. 8
2,1 Forhistorie	s. 8
2. 2 Symboler	s. 9
2.3 Bok 1, De vises stein	s. 10
Analyse	s. 11
2.4. Bok 2, Mysteriekammeret	s. 13
Analyse	s. 14
2.5. Bok 3, Fangen fra Azkaban	s. 16
Analyse	s. 16
2.6. Bok 4, Ildbegeret	s. 17
Analyse	s. 18
2.7. Bok 5, Føniksordenen	s. 20
Analyse	s. 20
2.8. Bok 6, Halvblodsprinsen	s. 23
Analyse	s. 24
2.9 Bok 7, Dødstalismanene	s. 26
Analyse	s. 28
3. Transfigurasjon og populærkultur:	s. 32
3.1 Transfigurasjon	s. 32
3.2 Populærkultur	s. 34
4. Bruk av stoffet i kirkelig sammenheng:	s. 36
4.1. Trosopplæring	s. 36

Tiltak	s. 36
Trosopplæring hjemme	s. 37
Konfirmasjonsundervisning	s. 38
4.2.Gudstjeneste	s. 38
5. Avslutning:	s.
40	
5.1.Oppsummering	s. 40
5.2. Konklusjon	s. 41
6. Litteraturliste	s. 43

1. Innledning:

Den første Harry Potter filmen kom til Norge i 2001 og det var det året jeg ble en fan av Harry Potter og hans verden. Bøkene ble virkelig en suksess og fikk fans over hele verden. Det er mange som ble glad i Harry og hans venner men det var også en del som mente at bøkene var av okkult sort og burde brennes. Harry Potter ble en av de mest populære ungdomsbok-serier noensinne for Harry Potter er solgt i over 300 millioner eksemplarer på 60 språk. Fra 1997-2007 ble sju bøker utgitt, og fra 2001-2011 ble åtte filmer produsert, den siste boken ble delt i to filmer, del 1 og del 2.

Gjennom årene har jeg lest alle sju bøker flere ganger og sett filmene flere ganger. Da jeg begynte å studere teologi ble jeg også bedre kjent med Bibelen. For ett par år siden valgte jeg å lese Harry Potter på nytt og det var omtrent på samme tid jeg hørte om Potter-påsken Sunniva Gylver satte i gang i Fagerborg kirke i 2017 som en ledd i trosopplæringsplanen. Da forsto jeg at bøkene og Bibelen hadde noe til felles.

“Den siste fiende som tilintetgjøres er døden”¹ 1. Kor 15, 26. Denne setning er et sitat fra både Bibelen og fra Dødstalismanene, J.K.Rowling har brukt sitatet i sin bok, den eneste direkte sitering hun har gjort i sine bøker. Men langt ifra den eneste kilden hun har hentet fram fra Bibelen.

I denne oppgaven ville jeg finne ut hvor mye til felles disse bøkene egentlig hadde og finne ut hvor mye forfatteren har blitt inspirert av Bibelen. På den måten kan jeg bli bedre kjent med Bibelen og se Harry Potter bøkene i et nytt lys for jeg analyserer bøkene på nye måter jeg aldri har lest bøkene tidligere. Men det viktigste med oppgaven er at det gir mulighet å forstå Harry Potter bøkene på en bedre måte for de andre som ønsker det eller jobber i Den norske kirken. Harry Potter ble en virkelig suksess der mange bruker bøkene til å lese høyt for barna sine, så både ubevisst og bevisst har folk faktisk lest bøkene som en slags trosopplæringstiltak. Jeg vet at det til og med er noen prester som har brukt disse bøker som høytlesning for barn. Det vil jeg skrive noe mer om senere i trosopplæringskapittelet.

¹ Dødstalismanene, side 303

Oppgaven er basert hovedsakelig på min fortolkning og analyse av hva som er likheter pluss bruk av sekundærlitteratur av Connie Neal som også har sammenliknet bøkene med Bibelen. Jeg valgte også å skrive om Harry Potter og sammenliknet ham med Jesus da begge var den ene utvalgte og deres kjærlighet til medmennesker er ganske like i forbindelse med transfigurasjon. Men hoveddelen av oppgaven er å se på hvor mye Rowling har brukt fra Bibelen, enten bevisst eller ubevisst.

Harry Potter bøkene er en del av populærkulturen som er en innfallsvinkel som åpner opp for noen nye muligheter. I dag er en del barn og unge ukjente med tradisjonelle former for religionsutøvelse, men de møter sannsynligvis biter av religion i kulturelle uttrykk gjennom underholdning og lek uten å vite det. At religion er ukjent for barn og unge har sammenheng med at skolen ikke lenger underviser om kristendommen, og kirken har overtatt den oppgaven med å undervise. Men det er ikke alle som går til kirken, ofte så er det bare til kirkelige handlinger de går til kirken for.

Harry Potter bøkene kan på sin måte kalles for en Bibel for barn og unge. Selv om målgruppen er i hovedsak barn og unge så er det muligheter for voksne også. Innholdet kan brukes til trosopplæring, gudstjeneste, forkynnelse og undervisning. Gjennom dette kan man bli bedre kjent med Bibelen på en annerledes måte. Bibelen er blitt kalt for verdens største eventyrbok og det samme blir Harry Potter. Både Bibelen og Harry Potter er blitt oversatt til flere språk og solgt mye av.

1.1. Metode:

I oppgaven har jeg valgt å se på enkelthendelser i alle bøkene og dermed analysere videre med å se på Bibelen om det er noe likheter. Først har jeg valgt å fortelle hvem J.K. Rowling er og om hennes syn på Bibelen for å bekrefte at hun har brukt Bibelen som bakgrunnsstoff til sine bøker og få bedre forståelse av hvem hun er som forfatterinne.

Jeg har valgt å bruke den norske versjonen av bøkene og ikke engelsk versjon siden nordmenn er godt kjent med de norske navnene som finnes i bøkene. Navnene på de personer

i disse norske og engelske bøkene er ulike som kan føre til at hvis man ønsker å bruke engelsk bøker vil det bidra til å skape forvirring for folk som bruker bøkene i for eksempel undervisning eller forkynnelse sammenheng. Og med de norske bøkene kan man bruke samme bøker i undervisning uten at det er en krav om å kunne engelsk. Jeg henter sammendrag for hver bok fra Wikipedia og gir en kort oppsummering av bøkene slik jeg kan ta med de viktigste tingene fra bøkene, men jeg har bearbeidet det etter mitt behov til denne oppgaven.

Jeg har på forhånd hatt ideer om hva Rowling har brukt til sine bøker som jeg har sjekket med Bibelen og tatt med videre i oppgaven. Jeg har i tillegg brukt en del av Connie Neal sin eksempler, men siden hennes eksempler er på engelsk så sjekker jeg med bøkene på norsk og deretter med Bibelen om disse er relevante og om det kan passe inn i oppgaven og til videre arbeid i Den norske kirken.

Jeg har i tillegg snakket med andre folk og fans om oppgaven min og fått ideer til historier som har likheter og fått inn forslag som bidrar til oppgaven.

Videre har jeg skrevet noe om transfigurasjon for å kunne se mer på likheter mellom Harry Potter og Jesus da begge er sentrale i hver sine bøker. Jeg har skrevet noe om hvordan man kan ta med min analyse til videre arbeid i Den norske kirke i både trosopplæringsarbeid og gudstjenester.

1.2 Problemstilling:

Harry Potter bøkene er inspirert av Bibelen, hvilke bibeltekster har J.K. Rowling brukt som inspirasjon? Hvordan kan bøkene brukes i Den norske kirke?

I min fordypningsoppgaven ønsker jeg som sagt å trekke fram/sammenlikne Bibelen vs Harry Potter-bøker og se hvordan analysene kan brukes videre i forkynnelse, undervisning og gudstjenester.

1.3. J.K. Rowling:

Joanne Rowling er født i 1965 i England og oppvokst i et middelklasse miljø i England, og senere i Wales. Allerede som liten likte hun å skrive og som 6 åring hadde hun skrevet en bok og senere som 11 åring sin første roman. Etter universitetet i England studerte hun i Paris og jobbet siden i Amnesty International. Senere flyttet hun til Skottland, hvor hun etter hvert ble lærer. Samtidig bygde hun opp Harry Potter gjennom skriblerier og notater når ideene kom fram. Rowling fikk ideen om Harry Potter i 1990 mens hun satt på en tog fra Manchester til London King's Cross. I løpet av de neste fem årene begynte hun å kartlegge alle sju bøkene i serien. Gjennom sine studier i utlandet og hennes interesse for latin har det dannet grunnlag for blant annet trylleformularene i bøkene. ²

Rowling og hennes forhold til Bibelen:

J.K. Rowlings avslørte at hun hele tiden har latt seg inspirere av Bibelens karakterer og dramaturgi. Rowling har brukt noe av kristen symbolikk og elementer fra det kristne tros universet etter den siste boken der hun sto frem som en kristen. Det er også blitt nevnt at Rowling går regelmessig i sin lokale kirke. Rowling tilhørte den Anglikanske kirke som barn, og i dag er hun medlem av Den Skotske Kirken.

Derfor kan vi se at Harry Potter bøker er full av symboler som kan referere til Bibelen hvis man har lest Bibelen når man leser Harry Potter bøkene.

I denne artikkelen har Rowling bekreftet at hun har brukt Bibelen som inspirasjon til hennes bøker:

Breaking her silence on the much-debated question as to whether religious themes permeate her books, Rowling confirmed that they echoed her personal struggle with faith.

Speaking in America this week, she was open about the Christian allegories in her latest book Harry Potter and the Deathly Hallows.

The author said that she had always deflected questions on the issue in the past to avoid disclosing the direction in which the books were heading.

² <https://www.jkrowling.com/about/>

"To me, the religious parallels have always been obvious," Rowling said. "But I never wanted to talk too openly about it because I thought it might show people who just wanted the story where we were going."

At the end of her latest and final installment in the series, there are specific references to Christianity and themes of life after death and resurrection.

At one point Harry visits his parents' graves and finds two biblical passages inscribed on their tombstones.

"They are very British books, so on a very practical note, Harry was going to find biblical quotations on tombstones," she said.

"But I think those two particular quotations he finds on the tombstones ...they sum up, they almost epitomise, the whole series."³

1.4. Debatt om bøkene og kristendommen:

Selv om bøkene tok verden med storm så var det likevel mange som var skeptiske og mente at bøkene ikke burde leses, spesielt av de som var kristne. Blant annet Håkon Stornes, en prest: "Først og fremst at Harry Potters litterære univers befinner seg i en magisk eventyrverden langt unna det barn og unge i dag opplever som relevant for seg selv og sitt liv. Derfor er Harry Potter etter mitt syn lite egnet som utgangspunkt for å skape god kristen forkynnelse som har noe å si til dagens mennesker". Mens Jan Hanvold i den kristne TV-kanalen Visjon Norge har gått ut og advart folk mot Harry Potter og oppfordret de kristne til å brenne bøkene og unngå filmene.⁴

2. Harry Potter bøkene og analyse:

2.1 Forhistorie:

Harry Potter er hovedpersonen i J.K. Rowlings 7 bind lange serie om trollmannslæringen Harry Potter. På sin 11. års fødselsdag presenteres Harry for et skjult samfunn av hekser og

³

<https://www.telegraph.co.uk/culture/books/fictionreviews/3668658/J-K-Rowling-Christianity-inspired-Harry-Potter.html>

⁴ <https://www.nrk.no/ostfold/slakter-harry-potter-messe-1.342363>

trollmenn, han begynner på trollmannsskolen Galtvort, får venner og fiender og møter den ultimate ondskap personifisert i den onde trollmannen Voldemort. Voldemort er en trollmann som har gått lenger enn noen annen i den magiske verden for å holde seg udødelig, blant annet ved å dele opp sjelen sin i sju deler og lage malacruxer av sjelen. Voldemort får vite om en profeti men han hører bare halvparten av profetien. Dette gjør at Voldemort prøver å drepe Harry Potter som barn men Harry ble reddet av sin mor som ofret seg for ham ved å dø av trylleformularet som var ment for Harry. Idet Lilly Potter, moren, kaster seg foran Harry og dør, kommer Voldemort mot den forsvarsløse ettåringen. Han kaster Avada Kadavra - et trylleformular for å drepe. Idet trylleformularet treffer Harry slår det tilbake, og så forsvinner Voldemort. Den foreldreløse Harry blir da plassert hos tanten sin med familie. Profetiet forutså, at nettopp Harry ville være en trussel mot Voldemort. Vi følger Harry fra da han ble 11 år frem til han er 18 år gammel.

Harry er altså oppvokst blant Mugglere. Det er trollmannssamfunnets uttrykk for ikke-trollmenn. Da trollmannssamfunnet er skjult for alminnelige mennesker, kjenner Harry derfor ikke til dette samfunnet, før han mottar et opptaksbrev til Galtvort. Han vet heller ikke, at han som spedbarn ble berømt blant trollmenn ved å overvinne Voldemort. Harry vokste som sagt opp hos sin tante, onkel og fetter, en oppvekst hvor han var sterkt mislikt av sin onkel og fetteren mens hans tante heller ikke var spesielt grei mot ham.

Da serien begynner, tror alle derfor, at Voldemort er død og borte. Gjennom Harry sin skolegang på Galtvort kommer Voldemort tilbake i forskjellige skikkelser og Harry lærer mer om det onde i den magiske verden, om seg selv og til slutt hva som er hans skjebne som ble forutsagt gjennom profetien. Voldemort hadde levd videre på grunn av sjelens splitting som fører til at Voldemort kommer tilbake i forskjellige skikkelser.

I bøkene har Harry to bestevenner, Ronny Wiltersen og Hermine Grang. De utfyller hverandre med kunnskap, personligheter som fører til at Harry får hjelp av Ronny og Hermine gjennom skolegangen.

De store temaene i bøkene er triumf av god kjærlighet over ondskap og kjærlighetens kraft.

2.2. Symboler:

Harry hadde en mor som var fra en ikke-magisk familie men fikk plutselig magiske evner mens far var av en magisk familie, altså hadde Harry en jordisk mor og en overjordisk far i følge trollmannsverden. Jesus hadde en mor som var en helt vanlig kvinne og Gud som far. Vi kan se likheten mellom Harry og Jesus når det gjelder foreldre.

På vei til Galtvort må Harry handle inn skolebøker og en tryllestav. Inne i tryllestavbutikken prøver Harry ulike tryllestaver, og den perfekte tryllestaven for Harry blir til slutt en stav som er lagd av kristtorn og fønixsfjær. Tresorten, som på engelsk har navnet holly (hellig), har alltid vært forbundet med Kristus. Fønixsfuglen er et fabeldyr som på grunn av sin evne til å gjenoppstå fra asken også er et velkjent symbol på Kristus.

Når Harry er på Galtvort for første gang så skal man dele opp elevene til fire hus som blir deres hjem gjennom skoleårene. Harry havner da hos Griffing som har en løve som hussymbol og ordet Griffing betyr gyldenløve. Både løven og griffen har gjennom tradisjonen vært brukt som bilder på Kristus. I Johannes Åpenbaring 5,5 symboliseres Kristus ved en løve. Griffen er et fabeldyr som er halvt løve, halvt ørn, er en sammenblanding av et jordisk og et himmelsk vesen og har derfor også vært et hyppig brukt Kristussymbol. Valg av hus skjer gjennom en valghatt som har den oppgave med å plassere elever i de fire husene i Galtvort. Valghatten vil egentlig først plassere Harry til Smygard men Harry ber hatten om å bli plassert i Griffing og det godtar hatten.

Smygard har en slange som hussymbol. Vi kan se i Bibelen allerede i 3. kapittel der slangens opptreden er å lede mennesket til syndefallet, og siden da har den vært et symbol på djevelen. Også den onde trollmann Voldemort bruker slangen som sin symbol og er kjent for å kunne snakke med slanger. Det siste anses i trollmannsverden for å være sort magi.

Fønix er et symbol på oppstandelsen. Gjennom sitt liv, døende og stigende igjen fra asken, gir det håp om livet etter døden.

2.3 Bok 1, De vises stein.

Harry har vokst opp sammen med tanta og onkelen sin, herr og fru Dumling. Disse har holdt det skjult for Harry at foreldrene hans hadde magiske evner, og at de ble drept av Voldemort, et angrep som den da ett år gamle Harry på mystisk vis overlevde. I stedet slo trolldommen tilbake på Voldemort, som så forsvant. I tillegg fremgår det at Harry har en lite god oppvekst hos dem.

Den sommeren Harry Potter fyller elleve år, får han vite at han ikke er noen vanlig gutt. Han er en trollmann, og dermed skal han begynne på Galtvort høyere skole for hekseri og trolldom, der han skal gå i sju år sammen andre trollmenn og hekser. Harry blir hentet fra familien Dumling av Gygrid, som jobber på Galtvort, og han forteller Harry om bakgrunnen hans.

Harry reiser til Galtvort med Galtvortekspresen fra London, hvor han stifter bekjentskap med mange av medelevene sine. Han blir raskt venner med Ronny Wiltersen, som kommer fra en trollmannfamilie, Familien Wiltersen. På skolen blir han også etter en tid venner med Hermine Grang, som er den flinkeste jenta i klassen og som kommer fra en såkalt gompefamilie, altså en familie som ikke er hekser eller trollmenn. Alle tre tilhører huset Griffing på skolen. Gjennom tiden skaffer Harry seg en ekte erkefiende, Draco Malfang, som tilhører huset Smygard. Rektoren på skolen er en karismatisk, eldre herre ved navn Albus Humlesnurr, som også regnes for å være verdens største, nålevende trollmann.

Harry begynner å finne seg til rette i det nye livet sitt. Imidlertid kommer han, sammen Ronny og Hermine, borti en strengt bevoktet gjenstand som er plassert på skolen. De mistenker eliksir læreren, Severus Slur, for å være ute etter denne. Gjenstanden viser seg å være *de vises stein*. Til slutt i boka tar Harry, Ronny og Hermine gjennom alle hindringene som er satt opp for å beskytte Steinen, og det viser seg at Voldemort har kommet tilbake i redusert utgave, og at han nå delte kropp med Professor Krengle, læreren i Forsvar mot svartekunster. Voldemort ønsket å få tak i de vises stein, men mislykkes på grunn av Harry. Ved bokens slutt er også skoleåret slutt, og Harry tar toget tilbake til Dumlingene.

Analyse:

“Innerste kunne de så vidt se et lite guttebarn, i dyp søvn. En kullsvart hårlokk over pannen skjulte halveis et sår. Formen var eiendommelig, som et siksaklyn”⁵. Harry fikk altså et arr formet som et lyn etter at Voldemort prøvde å drepe ham med Avada Kadavra-formelen. Det merket kan man kanskje se at Rowling har fått inspirasjon fra i forbindelse med Jesus og hans arr. Harry fikk merket etter mor som reddet ham med kjærlighet når hun beskyttet Harry mot Voldemort. Arret ble et symbol og en påminnelse på hva Harry overvant. Arret bidro også til at folk kunne kjenne igjen Harry, arret ble et bevis på at Harry var gutten som overlevde. Vi kan også se på fortellingen om Jesus etter hans oppstandelse der Thomas tvilte på at Jesus virkelig var Jesus for alle visste at han døde på korset. Jesus sitt arr ble et bevis på korsfestelsen. Det kan vi lese om i Joh 20, 25-29. Jesus sitt arr ble berømt akkurat som Harry sitt arr i trollmannsverdenen.

Voldemort ville drepe Harry på grunn av et profeti, det står i Matt 2, 1-9 at Kong Herodes ville drepe Messias på grunn av et profeti “Du Betlehem i Juda land er slett ikke den ringeste av fyrstene i Juda. For fra deg skal det komme en fyrste som skal være hyrde for mitt folk Israel”.

Da Harry og Gygrid kom til London og skulle handle inn skolebøker og forskjellig kom de til Den lekke heksekjel, en pub, fikk Harry en følelse av det bare var han og Gygrid som kunne se den⁶. Når vi ser i bibelen 2. Kongebok 6, 15-17 at “Herren lukk opp guttens øyne så kan kunne se og Herren åpnet hans øyne, og han fikk se at fjellet var fullt av ildhester og ildvogner rundt omkring Elisja.” Det som er til felles med Harry og gutten i Kongeboken var at de ikke kunne se før de ble vist for. Harry var helt sikkert på om Gygrid ikke hadde vist veien så ville han ha bare gått forbi Den lekke heksekjel.

Videre fra Den lekke heksekjel kom Harry og Gygrid ut på en liten gårdsplass som var inngjerdet med murstein. Gygrid slo tre ganger på muren og da dukket det opp et hull som førte til Diagonallmenningen som er en handelsområde for trollmenn⁷.

⁵ De vises stein, side 21

⁶ De vises stein, side 68

⁷ De vises stein, side 71

Vi kan se på et bibelvers “Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere. For den som ber, han får, og den som leter, han finner, og den som banker på, skal det lukkes opp for” Matt 7, 7-8. For når man vet hvor man skal lete og finne en verden som er helt unik fra den som er i London.

Inne på Galtvort etter at valghatten gjorde sin jobb med å fordele elever i hver sitt hus, hadde Humlesnurr noe informasjon, blant annet at gangen til høyre i fjerde etasje er forbudt område for enhver som ikke ønsker å dø en uvanlig smertefull død⁸. I 1. Mosebok gav Gud Adam en advarsel “Du må gjerne spise av alle trærne i hagen. Men av treet til kunnskap om godt og ondt må du ikke spise. For den dagen du spiser av det, skal du dø” 1. Mos 2, 16-17. Både Harry, Adam og Eva hørte ikke på advarslene så det finnes likheter mellom disse historier.

I kapitlet “Allehelgensnatt” møter Harry, Hermine og Ronny et troll i jentedoen. “Klubba fløy ut av hånden på trollet, steg til værs, høyere og høyere, snurret sakte rundt i lufta- og falt, med et kvalmende smell, rett i hodet på sin eier. Trollet sto litt og svaiet, og så datt det pladask på nesa, med et drønn som fikk hele rommet til å riste”⁹. Det ligner ganske mye på historien mellom David og Goliat, vi ser at det står skrevet i 1. Sam 17 48-49 “Da filisteren begynte å bevege seg mot David igjen, sprang David raskt fram foran hæren for å møte ham. Han stakk hånden ned i vesken og tok opp en stein. Den slynget han ut så den traff filisteren i pannen. Steinen gikk dypt inn i pannen hans, og han stupte med ansiktet mot jorden.”

I kapitlet “Den hemmelige gangen” valgte Harry, Hermine og Ronny å finne ut hvem som ville stjele de vises stein. På den andre prøven møtte de en djevlesnare, en farlig plante, som fanget dem. Men Hermine fikk en ide om å sende en blåklokkeflamme med sin tryllestav og djevlesnaren prøvde å unnsnippe lyset og varmen. Vi vet gjennom bibelen at lyset alltid vinner over mørket, blant annet står det i Joh 1, 5: “Lyset skinner i mørket og mørket har ikke overvunnet det”.

“De vises stein” slutter blant annet med at man først trodde at Smygard vant huspokalen, en konkurranse mellom de fire husene, men så fikk Griffing flere poeng for deres mot, klokheter

⁸ De vises stein, side 121

⁹ De vises stein, side 165

og hvordan de klarte gjennom prøvene og til slutt vant over Voldemort. I Smygard var det slik at de som har ondskap i hjertet sitt havnet dit, mens i Griffing var det de gode som havnet dit gjennom trollmenns historie. At Griffing likevel vant over Smygard viser en tegn på at godhet vant over ondskap. En klassisk tegn gjennom flere historier i Bibelen for Gud selv er god og det samme er Jesus.

2.4. Bok 2, Mysteriekammeret

Boken Mysteriekammeret handler i hovedsak om frihet for de som er fanget eller slaveri, og forkastelsen av fordommer og hat på grunn av blodlinjen.

Harry og Ronny er nå klar for sitt andre år på Galtvort. Men det oppstår et problem på vei til skolen. De sliter med å komme seg til skolen fordi den magiske døren til togsporet 9 3/4 er stengt og de kommer seg ikke videre. Det viser seg å være husnissen Noldus som står bak slik at de ikke kommer seg til Galtvort. Derfor tar de i bruk Ronnys far sin forheksede bil. Det er ikke lov, men de må komme seg til skolen og gjør det likevel.

Kort tid etter at skoleåret har startet, hører Harry en stemme i veggen, en stemme som sier at den «lukter blod». Like etterpå oppdager Harry, Ronny og Hermine en setning på veggen: “*Mysteriekammeret er åpnet. La arvingens fiender vokte seg*”. Mysteriekammeret viser seg å være et sagnomsust hemmelig rom i Galtvort-borgen, der Salazar Smygard gjemte et uhyre som skulle «rense skolen for alle som var uverdige til å lære magi», eller i dette tilfellet, alle som er gompefødte.

Beklageligvis for Harry tror elevene på skolen at det er *han* som er Smygards arving og har åpnet Mysteriekammeret. Elever blir overfalt og forsteinet med jevne mellomrom, uten at noen kan si hva uhyret er, eller hvor det kommer fra. Mistankene mot Harry øker når det viser seg at Harry er en ormtunge, det vil si at han kan snakke med slanger. Salazar Smygard var også kjent for denne uvanlige egenskapen.

Smygards Arving viser seg å være ingen ringere enn Voldemort selv, som eksisterer som et *dagbok-minne* slik han var da han var 16 og fortsatt het Tom Venster. Ved hjelp av den magiske dagboken har han narret Gulla Wiltersen, lillesøster til Ronny, og det er hun som i hypnotisert tilstand har åpnet kammeret og sluppet ut uhyret der inne på diverse elever.

Uhyret viser seg å være en basilisk, en enorm slange med dødelig blikk og dødelig gift i hoggtegnene. Harry ødelegger dagboken slik at Tom Venster forsvinner og dreper basilisken. Gulla blir reddet.

Til slutt forteller Humlesnurr Harry at Harry overhodet ikke kan være Smygards arving, fordi ingen annen enn en ekte Griffing kan trekke det sverdet opp av Valghatten.

Analyse:

“Nøkkelen skrumper, ikke sant, og så finner ikke gompen den når han har bruk for’n... Men det er neimen ikke lett å få dømt sånne, for ingen gomp vil innrømme at nøklene hans skrumper- nei da, han tviholder på at det bare er fordi han ustanselig mister dem. Akk ja, gomper kan få seg til hva det skal være for å slippe å se at det fins magi, om den så biter dem i nesa...”¹⁰

Vi vet gjennom Bibelen at Jesus gjorde de blinde seende og de lamme gående og i Bibelen kan vi lese historien om en mann ved navnet Lasarus som døde og Jesus vekket ham til live.¹¹ Da sa Jesus “Jeg er oppstandelsen og livet. De som tror på meg selv om de dør, vil leve, og alle som lever og tror på meg, vil aldri dø” Joh 11, 25. Det var ikke overraskende at dette var en effektiv måte, og mange trodde på Jesus på grunn av dette miraklet. Gomp betyr i trollmannsverdenen et menneske uten evner og selv om magiske ting skjer rett foran dem så vil de likevel ikke tro på det, akkurat som med mennesker i Bibelen. De begynne å tro når de så hva Jesus gjorde. Det finnes en kjent ordtak som vil passe her “Jeg tror ikke før jeg ser det” som er klassisk utsagn av skeptikerne.

“Harry Potter våger sitt eget liv for sine venner!” stønnet Noldus i en slags elendighetens ekstase¹². Noldus er en husnisse som gjennom boken “Mysteriekammeret” har prøvd å hindre Harry i å komme tilbake på Galtvort og etter hvert prøvd å sende ham hjem med sine påfunn. Men Harry sto på sitt og ville bli værende for å hjelpe vennene sine. Alt disse er eksempler på hvilket type vennskap Jesus ville karakterisere sin følgere. Jesus fortalte til sine

¹⁰ Mysteriekammeret, side 41

¹¹ Neal, side 778

¹² Mysteriekammeret, side 164

disipler: “Og dette er mitt bud: Dere skal elske hverandre som jeg har elsket dere. Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine.” Joh 15, 12-13.

““Hva er det nye passordet igjen?” sa han til Harry. “Æh-” sa Harry. “Å ja- fullblods!” sa Malfang, som ikke hørte etter”¹³. I Bibelen kan vi se for eksempel at Abrahams ætt er viktig, men Paulus sa “For dere alle er Guds barn ved troen, Kristus Jesus. Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus. Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann eller kvinne. Dere er alle en i Kristus Jesus. Og hører dere Kristus til, er dere Abrahams ætt og arvinger etter løftet” Gal 3, 26-29. Det stemmer med Harry sin tanker, alle er samme slag mens Malfang ikke er enig for han mener at fullblods er den rette. Selv om setningen fra boken ikke er et optimalt eksempel å bruke valgte jeg å bruke den fordi det er første gangen Malfang har gitt uttrykk for hva han mente om de som ikke er av fullblods. Kamp mellom ætt og folkeslag i Bibelen har ofte oppstått. Men det har Jesus aldri brydd seg om, det ser vi for eksempel når Jesus møtte en samaritansk kvinne i Joh 4.

2.5. Bok 3, Fangen fra Azkaban:

Boken starter sommeren før Harry skal begynne sitt tredje år på Galtvort. Hjemme hos Dumlingene kommer han i skade for å blåse opp tanta si, og dermed tror han at han er utvist fra skolen siden det ikke er lov å bruke magi utenfor skolen. Harry velger å stikke hjemmefra, men like ved der han bor, blir han skremt av en stor, svart hund. Deretter blir han plukket opp av Fnattbussen, som kjører ham til Diagonallmenning. Der treffer han magiministeren, Kornelius Bloeuf, da får Harry vite at det han gjorde ikke spiller noen rolle og blir ikke straffet.

I boken “Fangen fra Azkaban” får leseren vite at fortiden er viktig for det som skal skje videre i serien. I Diagonallmenning blir det avslørt hvem fangen fra Azkaban, som er en fengsel for trollmenn, er. Det er Sirius Svaart som har rømt og det sies at han er ute etter noen på Galtvort. Svaart satt i fengsel for å drept mange mennesker, og i tillegg var det han som anga Harrys foreldre til Voldemort. For å beskytte elevene på Galtvort, og særlig Harry, blir det utplassert desperanter fra Azkaban. Desperantene er spesielle vesener som livnærer seg på

¹³ Mysteriekammeret, side 200

andre menneskers glede, og kan i verste fall suge ut sjelen på folk. Det vises seg at Harry er spesielt følsom overfor desperantene, fordi de kan få ham til å gjenoppleve da foreldrene hans ble myrdet.

Analyse:

““Vel, jeg tror det var alt av betydning” sa Humlesnurr. “La festen begynne!” Gulltallerknene og begrene foran dem ble plutselig fylt av mat og drikke”¹⁴. I Joh 6,1-13 kan vi lese om Jesus som metter 5000 mennesker med 5 brød og 2 fisker og likevel hadde mat til overs etterpå. I Harry Potter bøkene kunne folk spise så mye de ville og mat kom opp på bordet på magisk vis.

Gjennom de 3 første bøkene leser vi om at Ronny har en kjæledyr som er en rotte, som heter Skorpus. Men i denne boken får vi lese om at Skorpus ikke er en rotte men en animagnus ved navnet Petter Pittelpytt¹⁵. Animagnus er et begrep for trollmenn som kan forvandle seg til dyr. I den historien kan vi tenke på at Jesus hadde valgt ut tolv disipler, og en av dem var Judas som senere forrådt Jesus. Ronny følte seg forrådt av Pittelpytt ved å ha ham som kjæledyr i 12 år uten å vite at det var en animagnus han egentlig hadde. I tillegg var det egentlig Pittelpytt som anga Harry sine foreldre til Voldemort og ikke Svaart. Pittelpytt var en av de nærmeste venner til Lilly og Jakob, foreldre til Harry og de ble også forrådt av Pittelpytt.

2.6. Bok 4, Ildbegeret:

Akkurat som de tre første bøkene starter den fjerde bok sommeren før Harry skal begynne sitt fjerde år på Galtvort. Men denne gang er det en stor del av handlingen som skjer i sommerferien før skoleåret starter. Harry har nemlig blitt invitert med på rumpeldunk VM av familien Wiltersen til en finale mellom Irland og Bulgaria. Men etter kampen skjer det mystiske ting. Folk forkledd som dødsetere, tilhengerne til Voldemort, som skremmer gomper, og det gamle tegnet til Voldemort, Mørkets Merke, blir sendt opp over plassen. Dødseterne forsvinner, og den som blir tatt for å ha sendt opp merket er Blunka, en husnisse

¹⁴ Fangen fra Azkaban, side 90

¹⁵ Fangen fra Azkaban, side 310

som tilhører Kroek. I tillegg var det Harrys stav som ble brukt. Heldigvis er Harry selv utenfor mistanke, men han og de andre som var i nærheten av Blunka da merket viste seg tror ikke det var Blunka som gjorde det.

Senere på Galtvort får vi høre om Tretrollmannsturneringen som skal foregå på Galtvort. Til skolen vil det komme representanter fra de to andre skolene, Beauxbaton og Durmstang, som skal konkurrerer mot en representant fra Galtvort. Det er ildbegeret som skal velge ut tre representantene og alle må være over 17 år gammel. Men når representantene blir offentliggjort så vises det seg at noe merkelig har skjedd. Representanten for Beauxbatons blir Fleur Delacour, for Durmstang blir det rumpeldunk-stjernen Viktor Krumm og fra Galtvort blir det Fredrik Djervell. Men et fjerde navn kommer opp av ildbegeret og det er Harry Potter. Disse fire må gjennom tre prøver og den siste prøven på slutten av skoleåret, er en labyrint full av farer. Innerst i labyrinten er det en pokal som vinneren får. Harry og Fredrik kommer samtlig fram og velger å ta pokalen sammen. Pokalen er ikke bare en pokal men også en flyttnøkkel og plutselig befinner de to seg på en kirkegård sammen med Pittelpytt og Voldemort, som enda ikke har fått noen utpreget menneskelig form. Pittelpytt dreper først Fredrik, og deretter blander han sammen et brygg som inneholder blod fra Harry. Ved hjelp av brygget gjenoppstår Voldemort som delvis menneske.

Analyse:

““Det var bare en drøm,” sa Ronny oppmuntrende. “Et mareritt, bare” “Joo- men var det nå det?” sa Harry.”¹⁶. I fødselsfortellingen i Matteusevangeliet kommer mye av kommunikasjonen fra Gud gjennom overnaturlige midler: profetier registrert i Det gamle testamentet, tegn i himmelen og gjennom drømmer. Vi vet også at Job og Daniel fikk beskjeder gjennom drømmer. Det som vi ser i Harrys magiske verden er ganske lik den mirakuløse måten Gud har kommunisert med mennesker, slik at de kan gjøre deres del for å beskytte Kristus barnet og bidra til å utføre sitt oppdrag.

I kapittelet “Den andre prøven” ble fire personer tatt som gisler og havnet under vann, Ronny, Hermine, Cho Chang og Fleur sin søster Gabrielle. I følge oppgaven skal Harry redde

¹⁶ Ildbegeret, side 139

Ronny, Viktor Hermine, Fredrik Cho mens Fleur skal redde Gabrielle. Harry kom fram til gislene først og la merke til at de andre ikke hadde kommet enda. Harry ville redde alle når han så at de andre ikke var kommet men fikk ikke lov av havfolkene som bodde i havet. Harry ble værende etter han klarte å løse opp tauene som bandt Ronny fast. Fredrik og Viktor kom etter hvert men Fleur dukket aldri opp. Harry valgte å skremme havfolket og til slutt reddet Gabrielle også. Harry kunne ikke være sikker på de konsekvensene for gisler under havet men det viser en sann heroisme når vi gjør alt vi kan for å sikre at de som er innenfor rekkevidde blir frelst. Ikke alle ville gått så langt for sine venner som det Harry gjorde. Vi kan se på Ordspråkene 17, 17 “En venn viser alltid kjærlighet, og en fiende er født til å hjelpe i nød”. Det ultimate eksempelet på vennskap finner vi også hos Jesus. Dette sier han selv om vennskap i Joh 15, 12-14 “Og dette er mitt bud: Dere skal elske hverandre som jeg har elsket dere. Ingen har større kjærlighet enn den som gir sitt liv for sine venner. Dere er mine venner hvis dere gjør det jeg befaler dere.”

Det ble sendt et mørkt merke opp på himmelen som tilhørte Voldemort, første gangen under verdenscupen¹⁷ og andre gangen når Harry møtte Voldemort etter den siste prøven¹⁸. Mørkets merke brukes for å sende en beskjed til alle dødsetere. I tillegg til at et symbol blir sendt opp på himmelen så har dødseterne også en slags tatovering på armen som er usynlige men når Voldemort kaller til seg dødseterne så blir tatoveringene synlige. Når man tenker på et mørkt merke i bibelske termer kan man huske dyrets merke som åpenbaringen sier er et merke som bli satt på dem som er rettet mot antikristen før siste kamp¹⁹. Ordet dyrets merke kommer fra Åp 19, 20: “Men dyret ble fanget, sammen med den falske profeten, ham som i dyrets tjeneste gjorde underfulle tegn og med dem forførte alle som tok dyrets merke og tilba bildet av det. Begge ble kastet levende i ildsjøen som brenner med svovel.” Her ser jeg hvor dødseterne kommer fra. Voldemort kan tolkes som den falske profeten da han gjorde underfulle tegn og lokket alle dødseterne til ham og symbolet hans er et merke på himmelen.

“”Hver gjest her i salen skal være velkommen tilbake når som helst de ønsker det” sa Humlesnurr, og blikket hvilte litt på Durmstrang-elevene. “Jeg sier nok en gang til for alle - i

¹⁷ Ildbegeret, side 122

¹⁸ Ildbegeret, side 570

¹⁹ Neal, side 1439

lys av Voldemorts gjenkomst, er vi bare sterke som vi står samlet, og all splittelse vil gjøre oss svake”²⁰. Humlesnurr har alltid vært den som sier velkommen med åpne armer. Han som rektor har nemlig ansatt folk som de andre ellers ikke ville ha ansatt, her tenker jeg på blant annet Remus Lupus som er varulv, Gyrid som hadde den mistanke på seg om at han var den som åpnet mysteriekammeret for 50 år siden og er i tillegg halv-kjempe. Humlesnurr ansatte til og med Severus Slur som var en dødseter tidligere. Jesus sa “La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem” Matt 10, 14. Jesus møtte alle uansett hvem de var, syke eller friske eller de som var utstøtt. Humlesnurr gjør det samme med å si at alle er velkommen uten å tenke på ens bakgrunn eller årsak.

2.7. Bok 5, Føniksordenen

Som de andre bøkene starter boka hos Dumlingene. Harry har tidligere samme sommer vært vitne til Voldemort er tilbake og frykter at det bare er et spørsmål før tid før Voldemort annonserer sin tilbakekomst for hele verden. I tillegg er Harry stresset fordi han ikke hører noe fra vennene sine. Kvelden boka begynner går Harry ut en tur, og støter på sin fetter. Plutselig kommer det to desperanter, og Harry må ty til magi for å få dem bort. Da finner han også ut at naboen Fru Figg er “ansatt” av Humlesnurr for å passe på Harry. Desperant-angrepet gjør at Dumlingene ønsker å kaste ut Harry, men et mystisk brev gjør at tante ombestemmer seg. Harry får også et brev fra Magidepartementet fordi han har utført magi utenfor skoletiden. Han står i fare for å bli utvist men har en sjanse til å forsvare seg på en høring senere i ferien.

Få dager senere blir Harry hentet av en gruppe trollmenn, blant annet Lupus og Bister, som tar ham til Grimolds Plass 12. Dette er Svaarts gamle familiebolig, der Føniksordenen har tilholdssted. Føniksordenen er en organisert gruppe trollmenn som jobber mot Voldemort. De var aktive forrige gang Voldemort var stor, og nå har de i likhet med ham gjenoppstått, under ledelse av Humlesnurr. Foreldrene til Ronny er også med i ordenen.

²⁰ Ildbegeret, side 637

Snart får Harry vite at Magidepartementet og den største trollmannvisa, Aftenprofeten, ikke tror på Harry og Humlesnurr at Voldemort er gjenoppstått og mente at det bare er rykter. Dette får Harry erfare når han skal på høringen sin, han blir nemlig “dømt” av hele Heksingating, som en fullvoksen forbryter. Men takket være Humlesnurr, Fru Figg og simpel logikk, blir Harry frikjent og kan begynne på Galtvort likevel.

Analyse:

“FORVENTO VERGUM!” ropte Harry²¹. Det er en trylleformel som skal kunne få ut en skytsverge som kan jage bort desperanter. Her vil jeg faktisk se på det engelske ordet for trylleformularet, *expecto patronum*. Ordet *patronus* kommer fra latin ordet *pater* eller “father” som betyr beskytter.

På grunn av at Harry brukte magi utenom skoletid ble han tilkalt til høring hos magidepartementet for å forsvare seg. Fra heksingating var det ingen støtte å få men heldigvis for Harry var Humlesnurr tilstede og kunne innkalle vitnet, Fru Figg, som kunne bevise at det var desperater tilstede for det var magidepartementet ikke klar over. Harry ble til slutt etter tvil frikjent etter en avstemning der flest var for frikjenning²². Når vi ser på for eksempel Markus kapittel 15 der Jesus ble tatt til fange og måtte møte Rådet og Pilatus. Pilatus lot folket ha en avstemning mellom Jesus og Barabbas. Folk stemte over at Barabbas fikk gå fri og Jesus ble dømt til døden. Selv om det hendte godt for Harry og ikke for Jesus så er det likevel en likheter mellom disse historiene.

“”Noldus vet akkurat hvor, herre!” sa han henrykt. “Noldus fikk høre om det av de andre husnissene da han kom til Galtvort, herre. Vi kaller det Mellomrommet, herre, eller Nødvendigrommet!” “Å, hvorfor det?” spurte Harry nysgjerrig. “For det at ingen kan komme inn der hvis de ikke virkelig har det nødvendig” sa Noldus alvorlig. “Iblant er det der, og iblant er det ikke der, men når det er der, fins det alltid allting der inne som er nødvendig

²¹ Føniksordenen, side 28

²² Føniksordenen, side 160

for den som trengs det. Noldus har brukt det, herre” sa nissen...”²³. I Mark 11, 24 står det “Derfor sier jeg dere: Alt dere ber om i bønnene deres - tro at dere har fått det, og dere skal få det.” Ved å be om et bestemt rom i den delen av skolen kan man få et hvilket som helst rom etter det man har behov for. Derfor kalles det for nødvendighetrommet, et rom for det man trenger der og da. Vi kan også se på “Be, så skal de få. Let så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere. For den som ber, han får, og den som leter, han finner, og den som banker på, skal det lukkes opp for” Matt 7, 7-8 som også passer til denne selv om jeg har brukt den referanse tidligere i forbindelse med bok nummer 1.

“Han følte seg skitten, tilgriset, som han var bærer av et eller annet dødelig virus og uverdigg til å sitte på undergrunnsbanen tilbake fra sykehuset sammen med uskyldige, rene mennesker som ikke var blitt smittet på kropp og sinn av Voldemort...Han hadde ikke bare sett slangen, det visste han nå, han hadde vært slangen...”²⁴ En natt hadde Harry en slags drøm der han var en slange og angrep herr Wiltersen, men det viste seg at det skjedde i virkelighet der en slange angrep herr Wiltersen. “Vi vet at loven er av Ånden, mens jeg er av kjøtt og blod, solgt som slave til synden. For jeg forstår ikke hva jeg selv gjør. Det jeg vil, gjør jeg ikke, og det jeg avskyr, det gjør jeg. Men gjør det jeg ikke vil, gir jeg loven rett i at den er god. Så er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg”, Rom 7, 14-17. Harry sleit med å forstå hva som virkelig hadde skjedd når han følte at han var den slangen som angrep Herr Wiltersen gjennom drømmen han hadde. Han følte at det var som om han mistet kontroll over sin egne handlinger men det var bare en drøm gjennom hans bånd med Voldemort der Harry av og til kan se hva Voldemort gjør og det fant Harry ut av senere.

““Vedder på at Humlesnurr skulle ønske han kunne blitt kvitt Rummelfiold for godt” sa Ronny, som nå gomlet på sin fjortende sjokoladefrosk. “Ja, hele faget er bare noe vrøvl, spør dere meg, Florens er’ke så mye bedre, han..” “Hvordan kan du si noe sånt?” sa Hermine oppbrakt. “Nå som vi nettopp har funnet ut at det fins ekte spådommer?””²⁵. “Derfor står også profetordet så mye fastere for oss. Dette ordet gjør dere rett i å holde fast på. Det er en lampe som lyser på et mørkt sted til dagen gryr og morgenstjernen stiger opp i deres hjerter. Men

²³ Føniksordenen, side 396

²⁴ Føniksordenen, side 502

²⁵ Føniksordenen, side 854

dere må framfor alt vite at en ikke kan tyde noe profetord i Skriften på egen hånd. For aldri ble noen profeti båret fram fordi et menneske ville det, men drevet av Den hellige ånd talte mennesker ord fra Gud” 2. Pet 1,19-21. Vi vet at Voldemort bare fikk vite om halvparten av profetiet og dermed ikke har tydet spådommen helt riktig. Harry og Nilus ble født omtrent på samme tid, dermed var det to muligheter for hvilken gutt spådommen handlet om. Voldemort tok en sjanse med å velge Harry og det var riktig. Det han ikke visste var at den andre delen forteller at et angrep på gutten innebar en risiko for å overføre krefter videre og merke gutten som hans like. Siden Voldemort ikke visste hva hele profetiet handler om valgte han den handlingen han gjorde. Om han kjente til hele profetiet ville han sannsynligvis ha valgt en annen handling. Det vil altså si at det er sjelden lurt å gjøre en handling uten å vite fakta, derfor tenker jeg at det bibelverset passer inn her.

2.8. Bok 5, Halvblodsprinsen

Denne gang starter boken annerledes enn de 5 første bøkene. Voldemort og hans tilhengere begynner nå å handle åpenlyst, noe som fører til kaos. Rufus Grimst har tatt over som magiminister etter Kornelius Bloeuf, etter mye kritikk av Bloeufs håndtering av de tidlige fasene av Voldemorts gjenoppståelse. I tillegg gjør Slur en ubrytbar avtale som også kalt utbryter løftet med Drago Malfangs mor Narsissa, der han sier at han vil beskytte Draco og hjelpe ham med hans første oppdrag som dødseter.

Sikkerhetstiltakene er oppgradert på Galtvort. Slur får endelig sin drøm oppfylt om å bli lærer i faget forsvar mot svartekunster mens Humlesnurr og Harry oppdriver Horatsion Snilehorn for å ta over Slurs jobb som eliksir lærer. Snilehorn låner bort en gammel skolebok som er merket som Halvblodsprinsen eiendom til Harry. De håndskrevne notatene i boken hjelper Harry å overgå seg selv Hermine i eliksir timene, mens Snilehorn ofte forteller Harry mer om Lilly, hans mor.

Ved bruk av tanketanken, som Humlesnurr, eier viser Humlesnurr Harry flere minner om Voldemort sin fortid. Humlesnurr har en teori om at Voldemort har splittet sjelen sin i sju

deler, og at han lagret seks av disse delene i malacruxer. Malacruxer er magiske objekter som gir eieren udødelighet så lenge de eksisterer. To av malacruxene er allerede ødelagt, dagboken i bok nummer 2, og Dredolo Mørchs ring som ble ødelagt av Humlesnurr. Derfor tror Humlesnurr at det er fire slike malacruxer igjen som må ødelegges. Da starter jakten på malacruxene. Under jakten etter en medaljong til Smygard måtte Humlesnurr drikke en slags væske fra et beger med medaljongen oppi. Da Humlesnurr hadde drukket opp væsken merket de at han mistet mye av kreftene sine.

Når de to returnerer til skolen finner de ut at Mørkets merke henger over Galtvort og at dødseterne angriper elever og lærere. Mens de undersøker hva som har hendt, blir de overrasket av Draco. Humlesnurr paralyserer Harry, som har på seg usynlighetskappen og ikke kan bli sett. Harry måtte være vitne til at Draco avslører at han har sluppet inn dødseterne via et magisk kabinett. De andre dødseterne ber Draco om å fullføre oppdraget i å drepe Humlesnurr men klarer ikke det. Da kommer Slur inn i bildet og tar livet av Humlesnurr og oppfyller dermed avtalen han har inngått med Narsissa. Med Humlesnurrs død brytes paralyseringen av Harry og han velger å jage etter Slur, som identifiserer seg selv som Halvblodsprinsen, før han stikker av fra Galtvort.

McSnurp blir midlertidig rektor ved Galtvort. Harry oppdager at medaljongen han og Humlesnurr hentet er falsk. Den faktiske medaljongen ble tatt av mystiske R.A.S. Etter Humlesnurrs begravelse bestemmer Harry seg for at han ikke skal fortsette på skolen og fullføre sin 7. året, slik at han kan bruke hele sin tid til å finne og ødelegge resten av malacruxene og bekjempe Voldemort. Hermine og Ronny insisterer på å bli med ham og hjelper til.

Analyse:

“”Humlesnurr fortalte åssen du reddet ham med en bezoar,” hikstet hun. “Å, Harry, hva kan vi si? Du reddet Gulla... du reddet Arthur... og nå har du reddet Ronny og...” “Å nei.. jeg har da ikke...” mumlet Harry brydd. “Halve familien vår skylder deg visst livet, nå som jeg tenker over det” sa herr Wiltersen med tykk stemme.”²⁶ Her kan vi sammenlikne Harry med

²⁶ Halvblodsprinsen, side 368

Jesus for det står skrevet i Luk 19, 10 “For Menneskesønnen er kommet for å lete etter de bortkomne og berge dem”. Jesus har gjort flere undre og berget folk, og Harry har reddet flere i bøkene.

“”Men jeg har vel ikke uvanlig dyktighet og kraft!” brast det ut av Harry før han rakk å bite det i seg. “Jo, det har du,” sa Humlesnurr bestemt. “Du har en kraft som Voldemort aldri hatt. Du har-” ”Jeg vet det,” sa Harry utålmodig. “Kjærlighet!” Det var så vidt han ikke fortsatte med: “Og så, da?”²⁷ At kjærlighet er mektig vet vi fra 1. Kor 13: “Om jeg har profetisk gave, kjenner alle hemmeligheter og eier all kunnskap, om jeg har all tro så kan jeg flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg intet”. Vi vet at Voldemort ikke lyktes å drepe Harry på grunn av kjærlighet selv om han hadde mye kunnskap og var mektig, men gjennom oppveksten fikk Voldemort knapt noe kjærlighet.

“”Jo, det var der jeg fikk ideen fra,” sa Malfang med et skjevt smil. “Og ideen med forgiftet mjød fikk jeg fra den grumsen Grang, jeg hørte hun snakket på biblioteket en dag om at Nask ikke kunne noe om eliksirer..” “ Vennligst ikke bruk det fornærmende ordet så jeg hører det,” sa Humlesnurr.²⁸ Ordet grums er et slengord som på en negativ måte omtaler de som er født av foreldre som er trollmenn. Humlesnurr likte ikke ordet og vi leser også at Ronny og Harry reagerte på bruken av ordet grums i tidligere bøker. Jesus brøt ned barrierer om rase, kjønn eller religion. Alle var av samme verdi.

“Humlesnurrs øyne var lukket, og hadde det ikke vært for de underlige vinklene på armer og bein, kunne han ha sovet. Harry rakte ut hånden, rettet på halvmånebrillene på den skjeve nesa og tørket bort en liten blodstrime fra munnen med sitt eget erme. Så så han ned på det kloke, gamle ansiktet og prøvde å fordøye den veldige, ubegripelige sannheten: at Humlesnurr aldri mer ville snakke til ham, aldri mer kunne hjelpe ham...”²⁹ Vi kan lese i Luk 24, 13-21 der disipler var bedrøvet og mente at alt håp var ute. Det samme følte Harry når Humlesnurr døde. Selv om det er en naturlig reaksjon når noen dør at en blir bedrøvet så tenker jeg at det går an å trekke inn Bibelen for å vise en sammenheng på reaksjonene.

²⁷ Halvblodsprinsen, side 461

²⁸ Halvblodsprinsen, side 532

²⁹ Halvblodsprinsen, side 549

Selv om Humlesnurr sin dødsfall direkte ikke har et teologisk perspektiv, kan vi likevel se på Jes 57, 1-2: “Den rettferdige går til grunne, og ingen bryr seg om det. De trofaste blir revet bort uten at noen merker det. Av ondskap er den rettferdige revet bort.” Dette kan gi en slags tolkning av Humlesnurrs dødsfall³⁰.

““Så må jeg oppspore resten av malacruzene, da, ikke sant?” sa Harry.”³¹ Selv om Humlesnurr er død så ville Harry fortsette oppdraget med å jakte på malacruzene som Humlesnurr har fortalt så mye om for det var det Humlesnurr ville at Harry skulle gjøre. Her kan vi se i Bibelen at det står “Timoteus, mitt barn, slik er oppdraget jeg nå overgir til deg, i samsvar med de profetiene som før er talt til deg. Ved dem skal du stride den gode strid i tro og med god samvittighet. “ 1. Tim 1,18-19.

2.9. Bok 7, Dødstalismanene

Harry og Dumlingene ønsker hverandre farvel noen dager før Harrys sin 17. fødselsdag, dagen han blir myndig og som også er dagen da beskyttelsesformelen moren påkalte over ham vil opphøre. For å unngå å bringe Harry i stor fare velger Fønixordenen å flytte Harry til et sikkert gjemmede. For at dette skal lykkes, bruker de en polyksir, en drikk som gjør at de lager dobbeltgjengere av Harry. 6 trollmenn drakk den for å narre dødseterne i tilfelle de har utplassert vaktposter rundt huset i påvente av et fluktforsøk. I forkant har de også plassert ut et falskt spor om avreisedatoen for å narre dødseterne og deres medspillere innenfor magidepartementet. De seks som gjør seg til falske Harry er, Ronny, Hermine, Fred, Frank, Fleur og Mundungus Styrfeder. Men likevel blir reisefølget og den ekte Harry overfalt av Voldemort og dødseterne, som på uforklarlig vis har fått rede på datoen for avreisen. Idet Voldemort skal til å ta livet av Harry, skjer det noe mystisk med sistnevntes tryllestav, og Harry unnslipper med til Hiet. Men ikke alle overlevde flukten, Hedvig, uglen, og Galøye

³⁰ Neal, side 2352

³¹ Halvblodsprinsen, side 585

Bister blir drept under flukten. Frank får det ene øret hogd av som følge av en forbannelse av Slur.

Noe dager senere kommer Grimst til hiet for å gi Harry, Ronny og Hermine de tingene som Humlesnurr har etterlatt dem i sitt testamente. Ronny får Humlesnurrs avlyser, Hermine får en barnebok skrevet med gamle runer mens Harry arver Griffings sverd og snoppen som han fanget i den aller første rumpeldunkkampen han spilte. Men dessverre nekter Grimst å utlevere sverdet, da han hevder at det er et historisk objekt og fra begynnelsen av ikke tilhørte Humlesnurr.

Etter bryllupet til Fleur og Ronnys bror Rulle, må Harry, Ronny og Hermine rømme da dødseterne kom til bryllupet. Etter flere måneder på flukt finner de ut at sverdet kan ødelegge malacruksene så derfor ble det viktig å finne sverdet. Sverdet finner de på bunnen av et frosset tjern og kunne fortsette med å jakte på malacruksene. Under jakten får gjengen vite om dødstalismanene som består av tre legendariske objekter som visstnok overvinner døden: oldstaven, oppstandelsessteinen og usynlighetskappen.

Gjennom forbindelsen med Voldemort innser Harry at Voldemort er i gang med å undersøke hvor mange av malacruksene er blitt ødelagt og at han snart vil sette kursen mot Galtvort. Harry advarer lærerne om Voldemorts ankomst. De yngste elever blir evakuert fra Galtvort mens medlemmer av Føniksordenen ankommer. Mens Harry og gjengen jakter på resten av malacruksene som er gjemt på skolen får Harry enda et syn fra Voldemorts tanker og leder sine venner til hylehuset hvor han blir vitne til at Voldemort beordrer Nagini til å drepe Slur. Voldemort trodde at Slur ble herre over oldstaven da Slur tok livet av dens tidligere eier. Humlesnurr, og at staven i og med Slurs død ville være i hans makt. Slur blir alvorlig såret og Voldemort forlater hylehuset. Harry går bort til Slur og før Slur dør gir han Harry sine minner, og Harry bruker Humlesnurrs tanketank til å se minnene. Her oppdager han at Slur hele tiden var lojal mot Humlesnurr helt siden han gikk over til føniksordenen før Voldemorts første fall, takket være hans livslange kjærlighet til Lilly. Det var Humlesnurr som ba Slur om å drepe ham slik Draco skulle slippe å gjøre det.

Harry godtar sin skjebne og går alene ut i Den forbudte skogen hvor Voldemort venter. Harry åpner snoppen han mottok fra Humlesnurr og finner oppstandelsessteinen. Rede til å dø lar

han Voldemort ramme seg med avada kadavra-forbannelsen. Men Harry våkner deretter på et sted som for ham ser ut som King's Cross togstasjon. Her møter han Humlesnurr, som forklarer ham at selv om malacruxen inne i Harry er blitt ødelagt, kan Harry ikke dø så lenge blodet som bærer Lillys beskyttelse befinner seg i Voltmorts kropp. Vi vet fra bok nummer 4 der Voltmort gjenoppsto ved å bruke blod tatt fra Harry, på denne måte har Voltmort dermed gjort seg selv til en malacrux for Harry.

Harry velger deretter å vende tilbake til livet og later som han er død og blir båret til Galtvort som et trofe for Voltmorts makt. Idet Voltmort skal til å statuere et eksempel med å straffe Nilus Langballe, ankommer det forsterkninger fra mange hold og går til angrep på Voltmort. Harry skjuler seg da under usynlighetskappen, mens Nilus trekker Griffings sverd opp fra valghatten og halshugger Nagini, på den måte ødelegger Nilus dermed den siste malacruxen. Det var en ting Harry visste om oldstaven og det er at da Draco tok tryllestaven fra Humlesnurr like før han ble drept av Slur, ble Draco oldstavens herre uten å være klar over det selv. Da Harry tok Dracos tryllestav, ble Harry oldstavens herre. Voltmort holder derfor en tryllestav som er lojal mot Harry. Han kaster avada kadavra-forbannelsen mot Harry men oldstaven beskytter sin herre, og kaster forbannelsen tilbake på Voltmort selv, som dør.

Analyse:

Harry og gjengen gjemmer seg på Grimolds plass 12 mens de er på rømmen. Huset har Harry arvet etter Svaart og inkludert i huset fulgte også husnissen Krynkel som Harry også ble mester for. Før Humlesnurr døde ba han Harry om å være snill mot Krynkel, noe som har ført til at Krynkel er blitt snillere, vedlikeholder huset og lager mat til gjengen.³² Vi ser i 2. Kor 5, 17-18: Nei, den som er i Kristus, er en ny skapning, Det gamle er borte, se, det nye er blitt til. Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og ga oss forsoningens tjeneste." Ved at Harry forandrer seg som herre over Krynkel har også Krynkel forandret seg til det bedre. Det vil si at Harry hadde troen på at Krynkel kan være en bra husnisse, noe som gjør at Krynkel får troen på at Harry kan funke som mester. Den gamle tvilen på begge sider

³² Dødstalismanene, side 210

er blitt borte. Vi kan i tillegg se i Filemon at det står skrevet “og jeg ber deg for Onesimos, barnet jeg har fått her mens jeg sitter i lenker. En gang var han unyttig for deg, men nå er han nyttig både for meg og deg. Når jeg nå sender han tilbake til deg, er det som om jeg sender mitt eget hjerte. Jeg ville gjerne ha beholdt ham hos meg, så han kunne ha hjulpet meg i ditt sted når jeg nå bærer lenger for evangeliets skyld. Men uten ditt samtykke ville jeg ikke gjøre noe. For det gode du gjør, skal ikke skje av tvang, men frivillige. Kanskje ble han tatt fra deg en stund for at du skal få beholde ham for evig, ikke lenger som slave, men som noe mye mer- som en elsket bror. Det er han sannelig for meg. Hvor mye mer må han ikke være for det for deg, både som menneske og i Herren”. Filem 1,10-16. Her vil jeg ta opp noe som skjer senere i boken, nemlig under kampen mellom den gode og den onde når Voldemort med dødseterne angrep Galtvort. Harry som en del av den gode fikk nemlig en alliert i husnissene på grunn av måten han behandlet dem og en av de husnissene var faktisk Krynkel³³. Krynkel var tidligere veldig trofast mot familie Svaart hvor de fleste familiemedlemmer var onde, bortsett fra Sirius Svaart. Og de gjenlevende av Svaart stod på den onde siden når kampen foregikk men likevel hadde Krynkel så stor respekt for Harry at han støttet ham og ikke de tidligere herrer han hadde på Grimolds plass 12 før Harry. Dermed kan vi trekke inn noe bibelsitater, “Han svarte: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som seg selv” Luk 10, 27 og “ For disse budene: Du skal ikke bryte ekteskapet, du skal ikke slå i hjel, du skal ikke stjele, du skal ikke begjære, eller hvilket bud det så er, sammenfattes i dette: Du skal elske din neste som deg selv” Rom 13, 9.

På besøk til Gudriksdal finner Harry og Hermine gravsteinen til Lilly og Jakob hvor det står “Den siste fiende som tilintetgjøres er døden”³⁴ Dette er et direkte sitat fra 1. Kor 15, 26. Selv om det er vanlig å se Bibelsitater på gravsteinene i England, er det som er interessant med valget av bibelverset er at det bibelverset kan minne om Dødseterne sin ideologi som førte til at Harry lurte på om foreldrene egentlig var hemmelige tilhengere av Voldemort. Heldigvis for Harry er Hermine der og forklarer sitatet: ““Det betyr ikke å vinne over døden

³³ Dødstalismanene, side 662

³⁴ Dødstalismanene, side 303

på den måten dødseterne mener det, Harry,” sa Hermine stillferdig. “Det betyr... vel... å leve videre etter sin død. Et liv etter døden.””³⁵

“Bak begge glassene der inne blunket et levende øye, mørke og vakre som Tom Vensters hadde vært før han fikk gjort dem røde med spaltepupiller.”³⁶ Det står i Matt 6, 22-23 : “Øyet er kroppens lampe. Om øyet ditt er klart, er det fordi kroppen er fylt av lys. Men om øyet ditt er sykt, er det fordi kroppen er fylt av mørke. Er nå lyset i deg mørke, hvor dypt blir ikke da mørket!!” Vi ser at Tom Venster, altså et tidligere navn til Voldemort, at øyet hans har forandret seg ved å bli mørkere. Voldemort har blitt ond så da forandret øyet seg.

“Så hvislet en stemme opp fra malacruxen. “Jeg har sett ditt hjerte, og det er mitt.””³⁷.

Tidligere hadde Ronny valgt å stikke av fra Harry og Hermine og når han kom tilbake hadde han dårlig samvittighet for det han gjorde. “Hjertet er mer svikefullt enn noe annet, det kan ikke helbredes. Hvem kan forstå det?”. Jer.17,9. Siden Ronny hadde dårlig samvittighet så prøvde Voldemort å forverre det med løgner.

I kapittelet “Historien om de tre brødrene” får vi høre om Dødstalismanene, Oldstaven, Oppstandelsessteinen og Usynlighetskappen gjennom historien om tre brødre som prøvde å overvinne døden. Når vi leser åpenbaringen “Da jeg så ham, falt jeg som død ned for føttene hans. Men han la sin høyre hånd på meg og sa: Frykt ikke! Jeg er den første og den siste og den levende. Jeg var død, men se, jeg lever i all evighet, og jeg har nøklene til døden og dødsriket.” 1,17. “The ideas of the Deathly Hallows and of one who could be the master of Death are thoroughly biblical ideas that were fulfilled in the life, death and resurrection of Jesus Christ and will be carried out fully in the prophecies and promises that remain to be fulfilled.”³⁸

“Lulla hadde dekorert taket på rommet sitt med fem flotte portretter: Harry, Ronny, Hermine, Gulla og Nilus.”³⁹. Gjennom bøkene blir vi også kjent med Lulla som mange synes er

³⁵ Dødstalismanene, side 303

³⁶ Dødstalismanene, side 346

³⁷ Dødstalismanene, side 346

³⁸ Neal, side 2807

³⁹ Dødstalismanene, side 383

spesiell. Men Harry og vennene ser Lulla som en venn. Bibelen sier at Jesus kommer til jorden i menneskelig kropp, ikke bare kom han som en frelser men også som en venn til de som ville følge ham. Vi har sett flere ganger gjennom bøkene at vennskap er viktig for Harry og at han sjelden tenker på bakgrunn og hvordan personen er. “Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine. Dere er mine venner hvis dere gjør det jeg befaler dere. Jeg kaller dere ikke lenger tjenere, for tjeneren vet ikke hva herren hans gjør. Jeg kaller dere venner, for jeg har gjort kjent for dere alt jeg har hørt fra min Far.” Joh 15, 13-15.

“De kom mot ham, mindre håndgripelige enn levende kropp, men langt mer enn spøkelser, og i alle ansiktene så ham det samme kjærlige smilet”⁴⁰, under kampen mot Voldemort så Harry Jakob, Lilly, Sirius og Lupus komme gående mot ham for å gi sin støtte i kampen. Vi ser i Bibelen “Sannelig, jeg sier dere: Noen av dem som står her, skal ikke smake døden før de ser Guds rike” Luk 9, 27. Folkene som kom mot Harry hadde ikke forlatt jorden men blitt værende for å hjelpe i kampen mot den onde med å vise støtte. Når kampen er over kunne de virkelig finne fred.

“Ikke jeg, nei, ikke før det fryser i helvete”, sa Nilus.”⁴¹ Det står skrevet i Bibelen som jeg synes passer inn med det Nilus sa, “Så vær da lydige mot Gud! Men står djevelen imot, så skal han flykte fra dere.” Jak 4,7. Voldemort prøvde å friste Nilus til å bytte side men Nilus motsto fristelsen.

“Skjult under usynlighetskappen kastet Harry en skjoldheksing mellom Nilus og Voldemort, før Voldemort rakk å heve staven. Og så, gjennom skrikene og brølene og tordentrinnene til de kjempende jøtulene, skar hylet fra Gygrid høyest av alt: “HARRY!! brølte han, “HARRY-Å ER HARRY HEN?””⁴². “Men hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst. Israelitter, hør disse ord! Jesus fra Nasaret var en mann som Gud pekte ut for dere med mektige gjerninger og under og tegn som Gud lot ham gjøre blant dere. Alt dette kjenner dere til. Han ble utlevert til dere, slik Gud på forhånd hadde bestemt og kjente til, og ved lovløses hånd naglet dere ham til korset og drepte ham. Men Gud reiste ham opp og løste ham fra

⁴⁰ Dødstalismanene, side 630

⁴¹ Dødstalismanene, side 659

⁴² Dødstalismanene, side 661

dødens rier. Døden var ikke sterk nok til å holde ham fast” Apg 2, 21-24. Harry hadde oppstandelsessteinen og vendte tilbake fra døden, akkurat som Jesus sto opp fra døden på den tredje dagen. Det som er til felles med disse historiene er at den magiske verden visste lenge om Harry som vant over Voldemort som spedbarn og hadde et stort håp om ham som trollmann. Når folk oppdaget at Voldemort ikke døde den natten han prøvde å drepe Harry hadde folk en ny håp om at Harry skulle frelse dem fra Voldemort. Profetiet pekte ut Harry og det visste alle og gjennom steinen kunne Harry stå opp fra døden og fortsette sin kamp, det viser hvor sterk vilje Harry hadde ved å vende tilbake til de levende. Når Harry døde møtte han Humlesnurr og fikk en forklaring om Harry selv var blitt en malacrux gjennom den natten som spedbarn. I tillegg fikk Harry en valg, å forbli død eller vende tilbake. Harry valgte den siste, dermed var døden ikke sterk nok til å holde ham fast.

“”Parero!” brølte Harry, og skjoldheksingen smalt ut i full bredde midt i salen. Voldemort speidet rundt etter kilden, og i det samme trakk Harry endelig av seg usynlighetskappen. Sjøkket, skrikene, begeistring ropene fra alle kanter- “Harry!” - “HAN ER I LIVE!”- stilnet øyeblikkelig.”⁴³. Når vi leser i Matt 28 så ser vi historien om Maria Magdalena og den andre Maria som fant graven tom. De to kvinnene hadde de samme reaksjoner som folk som så Harry i live.

Hele kampen mellom Harry og Voldemort i kapittelet “Streken i regningen” der Harry døde og ved bruk av oppstandelsessteinen likner mye på påskefortellingen der Jesus ble tatt til fange og senere korsfestet og så sto opp fra de døde. Men hos Harry skjedde det på noen timer mens påskefortellingen er fordelt på noen dager.

Både Harry og Jesus visste om sine skjebne i tillegg. Vi ser i Bibelen at Jesus spør “Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg”. Harry følte seg forlatt når han fant ut at han bare var en brikke i en plan men likevel valgte han å ikke rømme men møte Voldemort. At Harry møter døden uten å kjempe kan vi også finne i Jesu lidelseshistorie. Jesus møtte opp i Jerusalem og ble arrestert uten motstand. Han visste at han skulle dø. Derfor er det likheter mellom Harry og Jesus i den delen. Harry ble torturert når Voldemort trodde han var død, mens Jesus ble spiddet etter han var død. Både Harry og Jesus ofret seg for å redde de rundt seg. Men for Jesus er det et evighets offer mens hos Harry kan en se det som et mer der og da. Jesus spurte

⁴³ Dødstalismanene, side 664

sin far hvorfor han hadde forlatt ham mens Harry snakket med sine døde og spurte om det gjorde vondt å dø.

“Men du, Guds menneske, hold deg borte fra dette og jag etter rettferdighet, gudsfrykt, tro, kjærlighet, utholdenhet og ydmykhet.” 1. Tim 6, 11-12. Med dette sitatet fra Bibelen vil jeg oppsummere bok nummer 7 da jeg føler at det passer inn som helhet. Harry jaktet etter rettferdighet gjennom malacruzene og hadde troen på vennene og fikk styrke gjennom kjærligheten.

3. Transfigurasjon og populærkultur:

3.1 Transfigurasjon:

Når jeg analyser kan jeg se likheter mellom Harry og Jesus, så her vil jeg bruke muligheten til å forklare hva transfigurasjon er først.

Ordet transformasjon handler om forvandling til en annen skikkelse, når det handler om kristendommen så brukes begrepet om Kristi transfigurasjon⁴⁴. “Men med Kristus sker der noget nyt, for nu lever Kristus i os”⁴⁵ dette beskriver Svend Bjerg, som skrev Litteratur og teologi, om hva Kristi transfigurasjon handler om. Det passer fint med Harry og Jesus. Med transfigurasjon er det ikke alltid slik at man kan finne en form for likhet i fortellingen, men at man kan finne flere sammenlignbare trekk. Bjerg har delt opp dette i tre elementer når det gjelder transformasjoner som er:

1: Kristendommen som en ide som er i forandring i litteratur. 2. Transfigurasjon deler ikke opp virkeligheten i religiøs og verdslig verden, det vil si at transfigurasjon gjør slik at disse to verdene sammenbundet og skaper ny litterær fortelling. 3. Det kan være forskjellige elementer i en tekst som til sammen i teksten gjør at en finner samspillet mellom litteratur og kristendom. ⁴⁶ Theodore Ziolkowski, som skrev Fictional transfigurations of Jesus, “The distinction has occasionally been noted: The Christ figure of modern literature in his moral actions often does not reflect Christ at all. The writer is free, of course, to make whatever he

⁴⁴ <https://snl.no/transfigurasjon>

⁴⁵ Bjerg, side 34

⁴⁶ Bjerg, side 37

wishes of the Christ figure, but the writer's beliefs will determine the significance of his imagery and symbolism. But all too often the distinction is overlooked by critics, who tend to speak loosely of "christological" themes in literature when they actually mean that a work is transfigurative in form, or to refer interchangeably to Jesus- figures and Christ-figures."⁴⁷ Vi ser at Rowling har tatt seg friheten med å utforme Harry på sin måte med med noen trekk fra Jesus. "The imitatio Christi, in its literary as well as its subliterate forms, is clearly quite different from the fictional transfiguration. Here we find few hints of any parallels between the life of the modern hero and the life of Jesus; all we have is a decision and commitment to live and act as the authors imagine that Christ would have acted under similar circumstances. Not the Jesus of history, but the Christ of faith provides the model for the action."⁴⁸ Harry er helten i bøkene så det passer fint å nevne når Jesus er en helt for mange, dette er noe av de parallellene Rowling har brukt i sine bøker.

Her er det viktig å tenke på at Harry selv er en ufullkommen karakter som en allegori for Jesus, i motsetning til Jesus er Harry nemlig ikke perfekt i forhold. Men likevel er det umiskjennelige paralleller mellom de to: Jesus ignorerer verdien verden legger på det sosiale og rikdom, han bryter brød med prostituerte og syndere. Harry nekter å erkjenne de hierarkiske barrierer som den trollmann verden legger på renheten til ens "blod", og i stedet omgås med alle, til og med bestevennen Hermine er en grums og Ronny er fra en dårlig familie ut i fra trollmannverdenens synspunkt. Jesu valg der han spiste med syndere er kontroversielt på grunn av verdens respekt for ham som en rabbiner og profet, noe hellig. Harry er vanligvis bredt beundret og respektert gjennom trollmannverdenen.

Harrys mest slående parallell med Jesus er tydelig i den siste boken, Dødstalismanene. Harry gir villig opp sitt liv for å redde hele verden fra Voldemort. Uten Harrys død ville nemlig Voldemorts nederlag ikke være mulig. Jesus døde for våre synder i en ufortjent handling av ufattelig kjærlighet, erobret synd og død og oppsto igjen. Harry dør slik at Voldemort i siste instans kan bli beseiret og kunne deretter beskytte trollmannverdenen. Han reiser seg fra de døde og deltar i slaget. Men det er viktig å tenke på at Harry Potter-bøkene er ikke ment som

⁴⁷ Ziolkowski, side 9

⁴⁸ Ziolkowski, side 26

perfekte allegorier til oppstandelseshistorien men at Rowling bruker oppstandelse historien som en inspirasjon til fortellingen.

Jesus var en flyktning og det samme var Harry Potter, først når han måtte gjemmes fra trollmannverdenen og i boka Dødstalismanene. I tillegg hadde Harry sin kjærlighet til venner, altså nestekjærlighet, hans handlinger og at han er en helt i sine bøker og trollmannverdenen stemmer i forbindelse med hvordan Jesus er. Gjennom analyser har jeg nevnt noen likheter som en kan se på i tillegg.

3.2. Populærkultur:

Bøkene og filmene til Harry Potter ble raskt en suksess og dermed en del av populærkultur da religion har spilt en rolle i disse bøkene og filmene. "Religion er akkurat nå et salgsargument i hele den vestlige verdens underholdningsindustri. Religion, magi og mirakler er tema i bøker som J-K.Rowlings *Harry Potter* (1997-2007), Stephenie Meyers *Twilight*-serie (2005-2008), Philip Pulmans *Det gylne kompasset* (1995), i Tim La-Haye og Jerry Jenkins *Left behind*- serie (1995-2007) og i Dan Browns velkjente bestselgere *Da Vinci-koden* (2003) og *Engler og demoner* (2000)."⁴⁹ Vi kan se at det siste tiårets oppblomstring av religion, magi og mystikk i populærkulturen representerer en forsterkning av en dimensjon som har vært til stede i populærkulturen i lang tid. Disse bøkene jeg nevnte var ikke de første bøkene med religion og magi. Vi kan se tilbake allerede på 1950 tallet og utover for da kom bøker som *Ringenes herre* (1954-1955) og *Krønikene om Narnia* (1950-1956) og disse hadde temaer med religion og magi. Til og med i Norge hadde vi noen bøker som har samme tema som disse bøkene og det er *Sagaen om Isfolket* (1982-1989) av Margit Sandemo.

Som antakelig det mektigste av alle populærkulturelle medier, har filmen et av det mest komplekse og mangfoldige forholdene til religion. Film og religion er bundet sammen på et utallig forskjellige måter. I en stadig mer kompleks verden er det umulig å se bort fra dette populærkulturelle mediet i religionen. Filmene både formidler, fortolker, forsterker og forandrer religiøse forestillinger. Måten den gjør dette på, gir samtlige nye retningslinjer for hvordan vi skal forstå verden, lever livet vårt, og på forskjellig vis endrer dette også hvordan

⁴⁹ Endsjø og Lied, side 11

vi forholder oss til både religion som sådan, og ikke minst til grensene for hva som skal forstås som religion, noe som igjen både får kulturelle, sosiale, politiske og igjen, religiøse konsekvenser⁵⁰.

Religion er til stede i flere populærkulturelle sjangere og ytterst på flere ulike måter i dagens populærkultur. Religion opptrer for det første i form av gjenfortellinger av velkjente religiøse fortellinger, symboler, motiver og forestillinger⁵¹. Dette ser vi klart og tydelig i bøkene om Harry Potter. Religiøse fortellinger henter frem de store tablåene i menneskelivet. Det handler om kjærlighet og hat, det gode og det onde, i krig og død, svik og heltedåder, det vakre og det heslige. En fordel med de store religiøse fortellinger er samtlige at de leverer komponentene pent pakket inn i en autoritativ, velkjent, eller i alle fall standardisert, narrativ struktur som er lett å gjenkjenne. De store tablåene og de gode plottene utfolder seg ikke minst på filmleerretet. Jesu lidelseshistorie har for eksempel vært fremstilt og fortolket i filmen helt siden filmmediets oppfinnelse, mens nye filmatiske versjoner mer enn hundre år senere fortsetter å ryste kinopublikummet⁵².

4. Bruk av stoffet i kirkelig sammenheng:

4.1. Trosopplæring

Som nevnt i innledningen har jeg fått ideen til min fordypningsoppgave når jeg fikk høre om Potter-påske av Sunniva Gylver som en trosopplæringstiltak. Hennes hensikt med tiltaket er at det på en måte bygger bro mellom allmenne ungdomskulturen/fantasy kulturen, og den kristne påskefeiringen. Tiltaket skjer fra søndag til tirsdag med film, aktiviteter og fordeling

⁵⁰ Endsjø og Lied, side 116

⁵¹ Endsjø og Lied, side 183

⁵² Endsjø og Lied, side 185

av grupper etter husene i Galtvort pluss workshop. Jeg har fått hennes trosopplæringstiltak, som er tilgjengelig på nett også, som jeg vil bruke som eksempel i oppgaven da det er et allerede etablert tiltak som jeg synes er bra.

Tiltak:

Å gjennomføre tiltak trenger ikke å koste penger da programmet kan tilpasses lokalt. Flere kirke har prosjektor, lerret og lydutstyr, men hvis kirken ikke har det så kan disse leies for en rimelig penge. Det er hyggelig med pynt og dekor til kirken, om man planlegger i god tid så kan man få inn pynt rimelig. For eksempel farget stoff i "husfargene", store stearinlys, og ulike pynt som kan passe. Det må også kjøpes utstyr til tryllestavverksted og eliksirundervisning.

Gjennom disse dager skal alle 8 filmer vises, og det om natten for å unngå utfordringen med å mørklegge rommet, og det skaper en magisk stemning ved å ha det om natten. Om dagen kan man ha ulike aktiviteter som tryllestavverksted eller Galtvort-time i ulike fag som for eksempel formel-time der man øve på "Vigardio Leviosa" med stol i fiskeråd fra noe som er høyere. Og det som er populært er quiz med spørsmål om Harry Potter fordelt i ulike vanskelighetsgrad som er hentet fra bøkene, U.G.L.E og Ø.G.L.E som er en slags karakter nivå for å kunne bestå for å komme videre i skolegangen. Det skal også være en gudstjeneste med nattverd pluss bruk av elementer, språk og bilder fra bøkene og filmer.

Den trosopplæringsplanen er en flott måte å bygge relasjoner med nye grupper i nærmiljøet og formidle påskens budskap på en uventet måte. Tiltaket trenger ikke å koster en del penger og man bør ha muligheter for å kunne overnatte på kirken siden filmene vises om natten og har ulike aktiviteter om dagen med muligheter for å sove inn mellom. Men om en kirke har lystette rom så er det en mulighet for å vise filmene om dagen også. Det bør også være muligheter for å ha drop in også så folk kan velge selv hva de vil være med eller på hele om man ønsker. Selve tiltaket passer best for ungdommer og eldre. Man kan be om kaker fra frivillige, og få hjelp fra frivillige til å gjennomføre tiltaket slik det ikke trengte å koste mye penger med å lage mat. Det er også en muligheter for å bestille pizza som alle spleiser på.

Deltakerne har selv med øvrig mat, det samme gjelder snacks, brus og godteri som de spiser når de ønsker.

De ansvarlige er soknepresten, trosopplærer og andre frivillige slik det kan gjennomføres på en best mulig måte. Det bør være minst fire frivillige for å hjelpe til med for eksempel med å ha ansvar for hver husgruppe når elever blir fordelt i gruppe som hører til de fire husene. Men det er alltid fint med flere for å lage mat, passe på at alle har nok drikke med å ordne en bord med drikke på og passer på at alle har det bra. Slik at tiltaket kan gjennomføres på en god måte.

Trosopplæring hjemme:

Det er noen foreldre som velger å lese høyt bøker for sine barn. Harry Potter er fine bøker å lese for sine barn for på den måten kan foreldre selv stå for trosopplæring indirekte. Selv om det er ikke alle som er klar over hvor mye paralleller bøkene har til Bibelen men som jeg nevnte i innledning så er det noen prester som har brukt Harry Potter som høytlesning for sine barn. Ved å ha høytlesning bidrar det til å dele ut kunnskap på en annerledes måte. Bøker til Rowling skaper virkelig magi med fabeldyr, trolldom og kampen mellom gode og onde. Bibelen har noen gode barnefortellinger som blant annet Noas ark, Jesus stiller stormen og Skapelsen. Disse er fortellinger som kan brukes til høytlesning på en spennende måte. Men med Harry Potter er det likevel annerledes. Jeg nevnte tidligere i oppgaven David og Goliat i forbindelse med De vises stein. Den fortellingen er et godt eksempel på hvordan samme historie kan sees på ulike måter. Dermed mener jeg at Harry Potter bøkene er en utmerket måte å bruke i forbindelse med trosopplæring når man har høytlesning. Det er en god mulighet å gjennomgå Harry Potter bøkene og så deretter se på Bibelen med barn for å skape forståelse hvor kildene kommer fra og får bedre kjennskap til Bibelen. Ved å ha høytlesning med barn skaper det dialog og refleksjonsrunde mellom barn og foreldre når det gjelder Bibelen ved bruk av Harry Potter bøkene.

Konfirmasjonsundervisning:

Opgaven er fin å bruke i konfirmasjonsundervisning da det handler om temaer ungdommer selv kjenner igjen og kan bidra til å bli kjent med Bibelen. Bibelen er et viktig tema i

konfirmasjonsundervisningen i tillegg til det å være ung i samfunnet. Samfunnet i dag handler mye om hva som er rett og galt, kamp mot seg selv og samfunnet, nestekjærlighet og tro og tvil. Da er Harry Potter bøkene en fin måte å bruke som tema på undervisningen da det treffer ungdommer bra hvor de kan kjenne seg selv igjen gjennom bøkene da bøkene har mye av disse temaer hos de unge på Galtvort. Siden Harry Potter er en del av en populærkultur som ungdommer flest er godt kjent med kan det gi innblikk i lidelseshistorien til Jesus i forhold til kampen på Galtvort for eksempel og ha refleksjonsrunde om det temaet. Ved å ha et kjent tema som Harry Potter bidrar det til åpenhet og trygge rom for det bidrar til å vise at kirken er åpen.

4.2. Gudstjeneste

Å ha gudstjeneste kan foregå på flere måter som høymesse og familiegudstjeneste. Man kan også ha kreative gudstjenester, eller temagudstjeneste vi kan kalle det for. På denne måten kan man bruke ulike fortellinger som er en del av populærkulturen. I oppgaven vil jeg bruke Harry Potter som et eksempel til tema men det er fullt mulig å bruke Narnia, Ringenes herre eller Star Wars for man skal i utgangspunkt ta et konsept som allerede er kjent.

En gudstjeneste med de sentrale elementene, åpningsord, bønn, tekstlesning, preken, nattverd og salmer er viktig men det er for eksempel en mulighet for å bruke filmmusikk fra filmene, ha med perspektiver fra bøkene, symboler som dødstalismanene og speilet Mørd, for å berike opplevelse av gudstjenesten og Potter-universet.⁵³

Deretter velger man en fortelling som kan knyttes til livets store spørsmål. Se etter Gud i fortellingen, er det noen karakterer som formidler sider av Gud? Er det noen som ofrer seg for å frelse noen, slik som Harry Potter for eksempel som står opp. Er det noen som fungerer som veileder eller hyrde, som rektor Humlesnurr?

Så skal man se etter mennesket i fortellingen, er det noen som er vår representant eller noen som sier noe om det å være en menneske? Man kan også se etter felleskapet i fortellingen,

⁵³ https://ressursbanken.kirken.no/nb-NO/2018_temp/potterpaske/#na

som Harry Potter og hans venner mot Jesus og hans disipler for eksempel. Finnes det noen metaforer for menigheten? Eller er det noe som formidler at det er viktig å ikke stå alene?

Gjennom gudstjenesten kan man se etter elementer som kan knyttes til konkrete ledd i gudstjenesten. Blant annet syndsbejennelse der handler om fristelse og fall eller nattverd som viser at mat eller måltid har en rolle i fortellingen. Bønn er også et alternativ å se nærmere på. I tillegg kan man se etter elementer som kan brukes som symbolhandlinger. Og bruk fortellingen som en inspirasjon til å dekorere kirkerommet. Det er lurt å lage en arbeidsgruppe og være flere som planlegger gudstjenesten slik at det gir ulike vinkler og inspirasjon til at det skal bli en bra gudstjeneste.⁵⁴

Med temagudstjenester så preger temaet gjennom preken, salmer og der er det også mulighet for å velge en sang fra filmen hvis muligheten er der. Ved å ha temagudstjeneste skaper det muligheter for å tenke noe nytt og vise tråder fra populærkulturen. Det kan også gi innblikk til bøker eller filmer på en annerledes måte. Når det er kirkekaffe er det fin muligheter å ta opp temaer fra gudstjenesten og skape en diskusjon om temaet.

Det er også fullt mulighet for å ha temakveld med menigheten om Harry Potter som gudstjeneste ikke kan funke. Ved å ha temakveld skaper det mer rom for å gi innspill med en gang eller å kunne diskutere mer enn under en kirkekaffe. Ved å ha temakveld skaper det trygge rom for å kunne åpne opp diskusjon hvis alternativet om å ha gudstjeneste ikke er mulig.

Denne oppgaven har gitt mange alternativer i forbindelse med analysedelene som kan brukes til både temagudstjeneste eller temakveld. Oppgaven har gitt muligheter til å bli kjent med bøkene på en annerledes måte og bli bedre kjent med Bibelen som bidrar til ulike fokus på tema man ønsker å velge som gjør det lettere for den ansvarlige.

54

https://www.mf.no/sites/mf/files/users/Dokumenter/Om_MF/Lys_og_liv/2011/lysogliv_2_11_lowres.pdf side 22

Jeg vet at noen kirker, blant annet i Østfold, allerede har prøvd ut med å ha temagudstjeneste som er basert på Harry Potter-bøkene, og ut i fra artikkelen om Harry Potter som temagudstjeneste ble det vellykket med mange besøkende⁵⁵

5. Avslutning:

5.1. Oppsummering:

Når jeg analyser Harry Potter bøkene la jeg merke til at Rowling faktisk har brukt mye stoff fra Det nye testament. Jeg har lagt merke til at det er lite spor fra Det gamle testament. Det kan også sammenlignes med Harry Potter bøkene ved at det er kommet et profeti før Harry selv ble født om en trollmann som skulle ødelegge Voldemort. Når vi leser om Messias så ser vi også at det står som et profeti om den kommende Messias som den salvede.

Samfunnet i dag har forandret seg gjennom historien, noe som har bidratt til at det er flere utfordringer i dag enn tidligere. Samfunnet har flere trossamfunn som folk fritt kan velge mellom når religion er valgfritt. Det er viktig for kirken å utvikle seg i takt med samfunnet og komme med nye ideer. Ungdommer er våre nåtid og fremtid som har mange viktige meninger. Her vil jeg ta med noen setninger fra Ungdommens kirkemøtets vedtak i 2014: “Stedegjengjøring handler om lokale muligheter for å sette sitt preg på gudstjenesten. Dette kan innebære å se mulighetene i lokalsamfunnets historie, kultur og kontekst. I den faste liturgien er muligheten for stedegjengjøring sterkest vektlagt i forbønnen, men også på mange andre måter i en gudstjeneste. Valg av musikalsk uttrykk, tekster, preken og liturgi er noen eksempler på stedegjengjøring. Gudstjenesten er et lokalt uttrykk i tiden og slik sett en stedegjengjøring i seg selv. Mange opplever at kravet til kompetanse og innblikk i gudstjenestearbeidet er på et nivå som gjør det vanskelig å få eierskap til gudstjenesten. UKM14 mener terskelen for deltagelse på gudstjenesten er for høy. Det må jobbes for at hele menigheten føler seg hjemme, sett og hørt i, og under gudstjenesten uavhengig av hva man kan fra før om hvordan gudstjenesten er.”⁵⁶ Jeg valgte å se litt på dokumentene til

⁵⁵ <https://www.nrk.no/ostfold/slakter-harry-potter-messe-1.342363>

⁵⁶

https://www.kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/2014/ukm_07_2014_evaluering_gudstjenestereform_vedtak.pdf

Ungdommens kirkemøte for jeg vet at ungdommer der hadde meninger om Den norske kirke som er viktig å ta med videre. Derfor valgte jeg å skrive om temagudstjeneste i oppgaven for selv om gudstjenestene er basert på faste ledd så er det rom for fleksibilitet. Og siden Harry Potter bøkene har ungdommer som målgruppe da de er ungdomsbøker så bidrar det til at ungdommer kan være med på å planlegge temagudstjenester.

I forbindelse med striden mot bøkene vil jeg nå sitere Per Chr. Solberg, en prest som hadde en Harry Potter temagudstjeneste: “Vi trenger ikke å være redde for djevelen. Da vi ble døpt ble vi tegnet med det hellige korsets tegn. Vi er på den sterkeste side. Du som er døpt, bærer et merke. Akkurat som Harry Potter har du også et merke i panna. Vi kan ikke se det, men Gud ser det hele tiden. Kanskje du har glemt det og gått bort fra Kristus. Da trenger du å bli minnet på det og komme tilbake.”⁵⁷

Jeg forstår hvorfor Harry Potter ble veldig populær blant ungdommer og at det har bidratt til at til og med gutter leser bøkene, når det handler om kampen mellom det gode og onde. Ungdommer kan også kjenne seg selv igjen i bøkene når det gjelder vennskap, kjærlighet og det å være en elev.

5.2. Konklusjon:

Det viktigste jeg kom fram til er at Rowling virkelig har brukt Bibelen som kilder til sine bøker og at Den norske kirke absolutt kan bruke bøkene i sitt kirkelige arbeid. Det visste jeg på forhånd, men ikke i hvilken grad. Selv om Rowling har innrømmet at hun har brukt Bibelen som kilder så er det likevel interessant å se hvilke historier hun har brukt når jeg analyserer disse bøkene. Spesielt var det hvilken rollen Harry Potter har hatt gjennom bøkene. Og dermed er svaret på min problemstilling: At Rowling har blitt inspirert av Bibelen i større grad og at bøkene virkelig kan brukes av Den norske kirke til undervisning, gudstjeneste eller forkynnelse uten å mene at disse bøker er av okkult slag selv om det vil finnes folk som vil mene det. Bøker ble og er veldig populær med mange temaer ungdommer kan kjenne seg selv igjen i og bøkene er flotte ressurser for vårt arbeid når det skaper dialog og refleksjon mellom mennesker. I tillegg kan det skape en alternativ gudstjeneste eller

⁵⁷ <https://www.nrk.no/ostfold/slakter-harry-potter-messe-1.342363>

trosopplæringstiltak som ungdommer har etterlyst i sitt vedtak på Ungdommens kirkemøte. Det er altså ikke et alternativ for alle, men en mulighet om man ønske å prøve.

Til slutt vil jeg avslutte min oppgave med at Harry Potter bøkene er basert på 1. Kor 13, "Så blir de stående, disse tre: tro, håp og kjærlighet. Men størst blant dem er kjærligheten." For gjennom kampen mellom den gode og onde viser bøkene masse tro på hverandre, at det er mye håp om å seire men det viktigste er kjærlighet til hverandre og Lillys kjærlighet til Harry som avgjorde kampen. Kjærligheten beskytter alle, spesielt Harry, gjennom alle årene og det var det som kunne ødelegge Voldemort første gang i bok 1 og til slutt drepe ham i bok 7. Derfor er kjærligheten størst av alt.

Litteratur:

Bøker:

Bibelen, Den norske bibelselskap 2011

Endsjø, Dag Øistein og Lied, Liv Ingeborg, Det folk vil ha, Religion og populærkultur, Universitetsforlaget, 2011.

Bjerg, Svend, Litteratur og teologi- Transfigurasjoner, 1998, ANIS forlaget, Århus.

Neal, Connie: “ The Gospel according to Harry Potter”, Westminster John Knox Press, 2008. Kindle utgave.

Rowling, J.K 2000, Harry Potter og De vises stein, N.W. DAMM & SØN

Rowling J.K 2000, Harry Potter og Mysteriekammeret, N.W. DAMM & SØN

Rowling, J.K 2000, Harry Potter og Fangen fra Azkaban, N.W. DAMM & SØN

Rowling, J.K 2001, Harry Potter og Ildbegeret, N.W. DAMM & SØN

Rowling J.K, 2003, Harry Potter og Fønixordenen, N.W. DAMM & SØN

Rowling J.K, 2005, Harry Potter og Halvblodsprinsen, N.W. DAMM & SØN

Rowling, J.K 2007, Harry Potter og Dødstalismanene, N.W. DAMM & SØN

Ziolkowski, Theodore, Fictional Transfigurations of Jesus, 2002, Wipf & Stock publishers, Oregon

Artikler:

Granerud, Frode, “Kreative gudstjenester”, Liv og lys, nr 2/11, sidene 22-23. (lest 17.09.18)

Gylver, Sunniva, Trosopplæringsprosjekt, “PotterPåske”, 2017:

https://ressursbanken.kirken.no/nb-NO/2018_temp/potterpaske/#na (lest 6.10.18)

Hove, Odd Sverre, Harry Potters forfatterinne, publisert 6.07.2017

<http://www.verdidebatt.no/innlegg/11690845-harry-potters-forfatterinne> (lest 17.09,18)

Petre, Jonathan, Rowling: “Christianity inspired Harry Potter”, publisert 20.10.2007

<https://www.telegraph.co.uk/culture/books/fictionreviews/3668658/J-K-Rowling-Christianity-inspired-Harry-Potter.html> (lest 6.10.18)

Prang, Rainer. A, “Slakter Harry Potter-messe”, publisert 23.11.2005

<https://www.nrk.no/ostfold/slakter-harry-potter-messe-1.342363> (lest 6.10.18)

Rowling, J.K hjemmeside

<https://www.jkrowling.com/about/> (lest 6.10.18)

UKM 07/14, Innspill til evaluering av gudstjenestereformen i forkant av Kirkemøtet 2017

https://www.kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/2014/ukm_07_2014_evaluering_gudstjenestereform_vedtak.pdf (lest 2.11.18)